

HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor závěrečné práce: Mgr. Aneta Hudková

Název práce: Analýza herních činností u dětí s poruchou autistického spektra v období mladšího školního věku

Vedoucí závěrečné práce: Mgr. Jaromír Maštalíř, Ph.D.

Oponent závěrečné práce: Mgr. Monika Smolíková, Ph.D.

(hodnocení: zvolenou kategorii hodnocení označte x)

1. Problémová oblast (záměr práce)	Ano	jen částečně	Ne
Problémová oblast závěrečné práce je stanovena v souladu s aktuálními vědeckými poznatky v dané oblasti	X		

2. Cíle práce	Ano	jen částečně	Ne
Cíle práce jsou formulovány jasně a konkrétně	X		
Cíle práce jsou formulovány v souladu se stanovenou problémovou oblastí.	X		
Cíle odpovídají struktuře závěrečné práce	X		
Stanovené cíle byly naplněny	X		

3. Teoretická východiska práce	Ano	jen částečně	Ne
V práci jsou rozpracovány klíčové kategorie, které zakládají její teoretický rámec.	X		
Téma je náročné na zpracování teoretických poznatků	X		
Autor pracuje s aktuální odbornou literaturou a zdroji		X	
Autor provádí analýzu a hodnocení aktuálního stavu zkoumání v dané oblasti a vyvozuje závěry pro praktickou část práce		X	
Použité zdroje a prameny korespondují s tematickým zaměřením práce		X	
Práce vychází z primárních zdrojů		X	

4. Praktická část práce	Ano	jen částečně	ne
Autor volí adekvátní metody a postupy s ohledem na tematické zaměření práce	–	–	–
Autor správně používá metody a postupy sběru a zpracování empirických dat	–	–	–
Autor vyvozuje platnost závěrů s ohledem na zjištěné údaje	–	–	–
Praktická část práce je náročná na zpracování empirických dat	–	–	–

5. Formální náležitosti	Ano	jen částečně	ne
Práce je logicky uspořádána	X		
Práce má přiměřenou stylistickou úroveň	X		

Odkazy a citace jsou v souladu s platnou citační normou	X		
Práce má vhodnou grafickou úpravu (úprava textu, grafů, tabulek, příloh atd.)	X		

6. Připomínky a otázky k obhajobě:

Autorka koncipuje práci v teoretické rovině. Ta se skládá z kapitol, které na sebe logicky navazují. Cíle práce jsou v souladu s obsahovou stránkou práce. Autorka si dala za cíl vymezit problematiku dětí s PAS v mladším školním věku a zároveň komparovat projevy s intaktní populací, dále pak popsat hru u cílové skupiny a analyzovat vybrané poznatky v kontextu problematiky herních činností. Výzkumná otázka je zvolena v souladu s cíli práce. Každá kapitola obsahuje vzhled do problematiky a na závěr kapitol autorka vytvořila přehlednou sumarizaci jejího obsahu.

První kapitola se věnuje období mladšího školního věku (charakteristika, fyzický vývoj a rozvoj motoriky, poznávacích procesů, emocionální a sociální oblast). V poslední části se věnuje autorka vývoji dětí s poruchou autistického spektra. Postrádám komparaci literatury – autorka uvádí převážně citace dr. Thorové a to jak z pohledu odborníka v oblasti psychologie, tak v oblasti speciální pedagogiky u přehledu vývoje intaktních dětí avšak tato kapitola postrádá hlubší a hlavně komparativnější vzhled do problematiky.

Druhá kapitola se věnuje poruchám autistického spektra (charakteristika, klasifikace, projevy dětí – sociální interakce vč. komunikace, problémy s představitelstvem), podkapitola se věnuje diagnostice a intervenci dětí s poruchou autistického spektra a komparaci projevů dětí intaktních s projevy dětí s PAS v mladším školním věku. Lze říci, že tato kapitola je velice zdařilá, uchopena z pohledu více zdrojů a i přes svoji odbornost zůstává čtivá a logicky i koncepčně uspořádaná. Autorka pracuje velice vhodně s klasifikačními systémy, v oblasti symptomatiky je velice podrobná, avšak výstižná. Oblast edukační v rámci rozvoje hry autorka zvolila z pohledu herní terapie. Ostatní přístupy zmiňuje pouze okrajově jejich výčtem.

Třetí kapitola se věnuje tématu hry, čtvrtá pak analýze herních činností u dětí s poruchou autistického spektra. Kapitola vztahující se k analýze je zaměřena na hledání odpovědí na cíle práce. Autorce se podařilo zakomponovat do této kapitoly všechny cíle. Velice přínosná a ilustrativní je komparace hry u intaktních dětí a dětí s PAS. Autorka dále uvádí např. techniky podávání pokynů dítěti: „Neméně důležité je vhodně zvolená **technika podávání pokynů** dítěti. Mezi nejčastější patří pobízení a posilování. Pobízení využíváme proto, abychom vytvořili správnou reakci. Pobídka fyzická je každý dotek, která má napomoci ke splnění úkolu (např. při skládání puzzle vedeme jeho ruku). Pobídka gestem je zase každé gesto, které pomáhá dítěti splnit úkol (např. při skládání puzzle ukážeme na dílek). Posilování je pak odměna za úspěšné dokončení úkolu nebo za chování (např. slovní pochvala, sladkost, hračka, oblíbená činnost). Můžeme dítě podporovat, aby si odměnu vybíralo samo, podporujeme variace (Richman, 2015).“ K tomuto tématu bych ráda znala názor autorky na otázku č. 1 v posudku závěrečné práce.

Další otázka v posudku (č. 2) se týká další části práce autorky, kdy popisuje: „*Nemálo důležitá je také rozdělení hry na jednotlivé dílčí úkoly, které pomůže dítěti vnímat hru jako několik samostatných úkolů, které učíme zvlášť.*“ V zásadě existuje mnoho způsobů, jak členit hru na dílčí úkoly. Autorka si vybrala tzv. „lovení rybiček“. Zdařile popisuje cíle hry, nicméně postrádám zde jistý metodický náhled do aktivit i přesto, že autorka nastínila jisté dílčí rozdělení úkolů. Doporučuji autorce podívat se např. na metodu řetězení v rámci nácviku činností (přední či zadní řetězení). Dále bych ocenila zařadit specifika v rámci motivace, posilování apod.

Závěr práce obsahuje diskusi, ve které autorka vysvětluje a předkládá odpovědi na cíle práce. Dále pak doporučení pro praxi: Autorka uvádí, že je „Důležité je pozitivní povzbuzování, motivace, chvála a odměňování dítěte při hře v rámci každodenních činností a umožnit dítěti zažít úspěch. Také však dbát na dodržování pravidel a postupně zapojovat do hry další vrstevníky a kamarády.“ S tímto tvrzením lze souhlasit, nicméně části práce jsou víceméně obecného charakteru, postrádám zde více metodického vedení u konkrétního návrhu aktivit – jaké jsou např. formy povzbuzování, motivace a odměňování v rámci konkrétního přístupu/přístupů.

V závěru práce autorka vymezuje také limity studie. Autorka se pokusila o rešerši českých zdrojů na toto téma. Je pravdou, že odborné literatury věnující se tématu hry je v českém prostředí minimum. Ocenila bych (např. pro budoucí magisterskou práci) vytvoření jednoduché rešeršní strategie a prohledání vybraných databází (včetně databází obsahující závěrečné práce) pro důkladnější analýzu tematiky. Autorka dále uvádí jako jeden z limitů aktuálně platný klasifikační systém MKN-10. Tento fakt bych nehodnotila jako zásadní pro práci, jelikož se autorka nezaměřila na konkrétní nozologickou jednotku v rámci práce, navíc je pravděpodobné, leč samozřejmě spekulativní, že hromadně nebude docházet k „rediagnostice“ jedinců s PAS, takže pokud autorka bude dále pracovat na tomto tématu, nemuselo by to mít vliv na další vývoj práce

Autorka pracuje s platnou citační normou, v citacích se neobjevují nedostatky, práce je po stránce gramatické uchopena vhodně. Po stránce stylistické občas autorka neužívá akademický jazyk, zejména v rámci popisu hry a následné komparace. Např. na straně 48: „Existuje hromada hraček a pomůcek, se kterými si děti s PAS rády hrají a které se dají levně a jednoduše sehnat.“

V závěru práce se autorce podařilo zdařile odpovědět na jednotlivé cíle výzkumného šetření a v diskusi vymezuje závěry ve spojitosti s tuzemskými autoritami věnujícími se poruchám autistického spektra jak z pohledu psychologického, tak speciálněpedagogického. Obecně bych v práci kromě výčtu herních aktivit, vymezení specifík viděla jako velice přínosné zaměřit se na aspekty motivace, pozitivního/negativního posílení, párování v rámci hry a dalších aspektů, které jsou velice úzce spjaté s cílem práce.

I přes drobné nedostatky a připomínky oponenta hodnotím práci jako zdařilou a doporučuji k obhajobě.

Otázky a podněty k obhajobě:

1. Existuje mnoho způsobů, jak pobízet děti v aktivitách (jedná se o jistou formu pomoci dětem začít manipulovat s předměty, hračkami, zapojit se do aktivit), myslíte si, že je vhodnější forma pobídky fyzicky/gestem nebo verbálně?
2. Zkuste rozpracovat hru „lovení rybiček“ v rámci metodiky řetězení (předního, zadního či totálního) a obohatit ji o specifika v rámci motivace a posilování ve Vámi zvolené modelové situaci.
3. Která část práce Vás nejvíce obohatila a z jakého důvodu?

Závěr:

Práce je doporučena k obhajobě.

Navržený klasifikační stupeň: B/C

V Olomouci dne 12. 5. 2022

Mgr. Monika Smolíková, Ph.D.